

Mand *fil* mand

Undervisningsmateriale tiltænkt 7. - 10. klasse

Indholdsfortegnelse

Introduktion til materialet _____	4
TIL DRENGENE _____	6
Om forestillingen _____	6
Åbne op for teateroplevelsen _____	7
ØVELSE 1: FØR-BILLEDE _____	7
ØVELSE 2: FØR-BILLEDE vs. FORESTILLINGSOPLEVELSE _____	8
ØVELSE 3: ANALYTISK FORESTILLINGSDISKUSION _____	8
Tematisk forestillingsarbejde _____	9
ØVELSE 4: HVAD ER EN MAND? _____	9
ØVELSE 5.1: MANDE-KLICHÉER _____	10
ØVELSE 5.2: DRENGENE MOD PIGERNE _____	10
ØVELSE 6: MAND-TIL-MAND-SNAKKEN _____	12
Kreativ og kropslig improvisation og fremførelse _____	14
ØVELSE 7: SÆTTE SIG SELV I ANDRES STED _____	14
ØVELSE 8: FREMTIDENS DRENGE _____	16
ØVELSE 9: KOM SÅ DRENGE! _____	17
Inspiration til temaet om drenge- og manderoller i et #MeToo-perspektiv _____	18

TIL PIGERNE	20
Åbne op for temaet: Pige- og kvinderoller i et #MeToo-perspektiv	20
ØVELSE 1: HVAD ER EN KVINDE?	21
ØVELSE 2.1: KVINDE-KLICHÉER	21
ØVELSE 2.2: PIGERNE MOD DRENGENE	23
ØVELSE 3: PIGE-TIL-PIGE-SNAKKEN	26
Kreativ og kropslig improvisation og fremførelse	26
ØVELSE 4: SÆTTE SIG SELV I ANDRES STED	26
ØVELSE 5: FREMTIDENS PIGER	27
ØVELSE 6: PIGE KEND DIG SELV	27
Hvad kan pigerne lave, når drengene ser teater på ZeBU?	29
Om Teater ZeBUs undervisningstilbud	32

Introduktion til materialet

Kære underviser i udskoling *Hvorfor lave en forestilling kun til drenge?*

På Teater ZeBU forsøger vi os i denne sæson med et nyt kontroversielt forestillingsformat, der i udgangspunktet kun inkluderer drenge. Vores hensigt er bestemt ikke at ekskludere piger fra vores teateroplevelser - vi mener selvfølgelig, at teater er for alle - men idéen til dette særformat er opstået i kølvandet af den stadig højaktuelle #MeToo-debat ud fra tanken om et stigende behov for at sætte fokus på drengens/mandens rolle i den kontekst.

Indtil nu vil vi vove at påstå, at det er pigernes/kvindernes krænkelserberetninger og konsekvenserne heraf, der har fyldt mest i debatten. Det er på alle måder vigtigt, at deres historier kommer for dagens lys, men hvis vi vil ændre på de samfundsstatistikker, der fx siger, at 90% af al vold i samfundet begås af mænd, er det nødvendigt at vende blikket mod drengene og bruge den åbning, der er opstået i samfundet i kølvandet af #MeToo til at forholde sig åbent og undersøgende til deres rolle, adfærd og udfordringer i samfundet.

Fokus på mandens rolle i et #MeToo-perspektiv er dog så småt begyndt at blive udlagt og debatteret. På ZeBU mener vi, det er scenekunstens tur til gennem det levende møde med publikum at nå ud (og ind) til de unge drenge ved at skabe rammerne for et drengerum med håbet om plads til en indre refleksion samt en mere åben og ærlig snak udadtil, mand til mand - hvis ikke i selve forestillingsoplevelsen, så forhåbentlig efterfølgende.

På ZeBU er vi godt klar over, at dette særformat ikke taler lige godt sammen med de gængse skolestrukturer, der måske gør det svært for dig som underviser at dele drenge og piger ift. oplevelser ud af huset. Vi ved, at spørgsmålet omkring pigernes rolle, adfærd og udfordringer er højaktuelt, og selvom vi ikke har skabt en forestilling specifikt til piger, vil vi gerne simultant tilbyde jer et materiale, der behandler dette emne med idéer til, hvad du som lærer ville kunne undersøge og lave sammen med pigerne i relation til temaet om pige- og kvindroller i et #MeToo-perspektiv.

Derfor er dette undervisningsmateriale inddelt i to hovedafsnit. Første del henvender sig til drenge og lægger sig op ad ZeBUs forestilling "Mand til mand" med en række teaterøvelser, der bearbejder emnet og drengenes forestillingsoplevelse. Anden del henvender sig til piger og har til hensigt at fungere som inspirationsmateriale til, hvad du som underviser kan lave i klassen med pigerne, eller hvad de kan lave sammen, mens drengene er i teatret.

Når vi taler om hhv. drenge og piger både i materialet og i forestillingen, mener vi personer, der opfatter sig selv som værende hhv. drenge og piger.

Rigtig god fornøjelse med forestillingen og materialet.

Med venlig hilsen
Teater ZeBU

TIL DRENGENE

Om forestillingen

Mand til mand

Mandens rolle i et #MeToo-perspektiv

En ny generation af teenagedrenge er på vej ind i voksenlivet, men hvad er det for manderoller, de træder ind i?

I forestillingen møder vi Jesper og Peter, to fædre til teenagedrenge. Vi møder dem, hvor de er ude på en skole for, mand til mand, at tale med de unge drenge om #MeToo, krænkende adfærd og manderoller. For de to mænds sønner har begge været involveret i grove handlinger, der er gået ud over piger, og det har nu fået fædrene til at gå med i en kampagne, "Kom så drenge". Men den gode vilje og de rigtige meninger viser sig at støde sammen med oplevelser fra Jesper og Peters egne teenageår, og gradvist opstår uenighed, der sætter dem på prøve.

Ny dramatik med nykomponeret musik og elementer af interaktivitet.

Vær opmærksom på, at *Mand til mand* primært henvender sig til drenge (13+) og spilles for et publikum af drenge, mænd og personer, der betragter sig som drenge. Den vil dog i enkelte tilfælde blive spillet for et blandet publikum. Lærere, pædagoger og andet fagligt personale kan se forestillingen sammen med drengene. Kontakt ZeBU med eventuelle spørgsmål i den forbindelse.

Instruktør & idé

Jørgen Carlslund

Manuskript

Jan Overgaard Mogensen, Carl Martin Norén & Jørgen Carlslund

Medvirkende

Jan Overgaard Mogensen & Carl Martin Norén

Komponist

Camilla Bang

Kostumier

Maria Ipsen

Dramaturg

Anne Burup Nymark

Lydtekniker

Lasse Munk

Tekniker

Dennis Nielsen

Åbne op for teateroplevelsen

Vi oplever nogle gange, at vores elevpublikum ikke er klar over, at de skal i teatret, før de træder ind i teatersalen. Andre gange ved de ikke noget om den forestilling, de skal ind og se.

Vi oplever, at de elever, som har fået informationer om eller mulighed for selv at gøre sig nogle tanker om forestillingen inden besøget i teatret, er mere motiverede og parate til den oplevelse, de skal have.

Øvelserne i dette afsnit kan bruges som en nem og hurtig måde til at tune eleverne ind på den teateroplevelse, de skal have eller har haft.

ØVELSE 1: FØR-BILLEDE

1. Som publikum til en teaterforestilling danner man sig ofte et såkaldt før-billede af forestillingen som en æstetisk tekst, ud fra oplysninger som f.eks. forestillingsbilleder og -videoer samt forestillingens titel
2. Lad eleverne se billeder, videoer og læse mere om forestillingen både her i materialet og på ZeBUs hjemme- og Facebookside: <https://www.zebu.nu/forestilling/mand-til-mand/> og <https://www.facebook.com/teaterzebu/>
3. Hvilke tanker og forventninger til forestillingsoplevelsen er forestillingsbilleder, -tekst og -titel med til at skabe? Lad dem tegne eller skrive det, de kommer til at tænke på. Gem elevernes svar og tag dem op igen til sammenligning, efter I har set forestillingen
4. Diskuter forestillingsuniverset og temaet i klassen:
  - Hvilken stemning tror eleverne, der er på spil i forestillingen?
  - Hvad tror eleverne, at forestillingen handler om?
  - Hvad tror eleverne, at der kommer til at ske i forestillingen?
  - Hvorfor tror eleverne, at forestillingen hedder "Mand til mand"?
  - Hvem tror eleverne, at personerne på billedet er?
  - Hvor og hvornår tror eleverne, at forestillingen foregår?
  - Hvilken betydning forestiller eleverne sig, at det vil have, at der kun er drenge tilstede i teatterummet?

ØVELSE 2: FØR-BILLEDE vs. FORESTILLINGSOPLEVELSE

Diskuter teateroplevelsen i klassen ift. før-billedet:

1. Stemte elevernes før-billede overens med forestillingens faktiske hændelser og handling?
2. Lad eleverne beskrive de stemninger/billeder, de husker bedst fra forestillingen
3. Lad eleverne sammenligne deres tekster med deres klassekammeraters

ØVELSE 3: ANALYTISK FORESTILLINGSDISKUSION

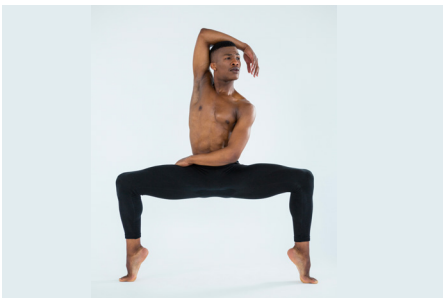
Diskutér og analysér teateroplevelsen i klassen:

- Hvem/hvad i forestillingen gjorde størst indtryk på eleverne? Var der noget de undrede sig over?
- Hvis eleverne skulle fortælle om forestillingen til én, som ikke har set den, hvad ville de så sige om den?
- Hvorfor tror eleverne, at forestillingen hedder "Mand til mand"?
- Hvordan så teaterrummet og scenografien ud?
- På hvilke forskellige steder og tider foregik forestillingen? Og hvordan blev det illustreret scenisk?
- Hvad synes eleverne, at forestillingen handler om? Hvilke historier er på spil?
- Hvilke temaer, synes eleverne, der er i forestillingen? Hvor og hvordan kommer de til udtryk?
- I forestillingen taler Jesper og Peter løbende om den klassiske mandejargon, ord og vendinger, som er typiske for mænd at bruge. Hvad lagde eleverne mærke til i forestillingen, som de vil kategorisere som typisk "mandesprog"?
- Hvilke mandetyper, mener eleverne, at Peter og Jesper er?
- Hvilken betydning, synes eleverne, at det har, at der kun er drenge tilstede i teaterrummet?
- Hvad tænker eleverne om sønnernes og fædrenes historier? Har de hørt om lignende beretninger fra virkeligheden?
- Hvordan er denne forestilling anderledes end andre forestillinger, eleverne har set?

Tematisk forestillingsarbejde

ØVELSE 4: HVAD ER EN MAND?

1. Denne øvelse kan laves både før og efter, I har set forestillingen. Det kan være en god idé at fortælle eleverne, at der ikke findes et rigtigt svar på denne øvelse
2. Bed dine elever om at se på billederne af de fem forskellige mænd herunder. Hvad er deres helt umiddelbare tanker og reaktioner?

3. Tag herefter en snak med dine elever om, hvad de synes kendetegner en mand? Hvad er maskulinitet i deres øjne?
4. Lad dem skrive, tegne eller finde billeder på nettet, der illustrerer, hvad de tænker er maskulint og billedet på en mand
5. Bed dem til sidst præsentere deres mandebilleder for hinanden

ØVELSE 5.1: MANDE-KLICHÉER

1. Denne øvelse kan fungere som afsæt for en diskussion omhandlende de mandesyn og -problematikker, der er fra både samfundets og drenges egne sider, hvilket er med til at sætte drengeskønet i bestemte bånd, som kan være svære at bryde med
2. I forestillingen "Mand til mand" er der gennem Peter og Jespers karakterer mange eksempler på det, man ville kalde typiske mandeagtige ting og den typiske mandejargon. Bed dine elever om at komme med de eksempler, de husker fra forestillingen
3. Tag derefter en indledende snak med dine elever omkring manderollens udvikling: Hvilke forestillinger har eleverne om, hvad det vil sige at være en mand? Hvilke klassiske tidsepoker med typiske manderoller og dertilhørende kendetegn kender de til? Hvilke udsagn, klichéer og fordomme kan de trække frem ift. manderollerne før i tiden og nu?

ØVELSE 5.2: DRENGENE MOD PIGERNE

1. Denne øvelse kan laves både før og efter, I har set forestillingen
2. Inddel lokalet i en graderet skala med faktoren "enig" og "uenig" i hver sin ende
3. Dine elever skal nu hver især vælge om, hvor meget eller hvor lidt, de er enige eller uenige ift. de udsagn, som du læser højt fra listen nedenfor. Udsagnene består af forskellige holdninger med fordomme og klicheer om det at være en dreng i sammenligning med piger
4. Alt efter hvad deres holdning til udsagnet er, skal de alle placere sig fysisk et sted på linjen imellem de to yderpoler i rummet
5. Diskutér med eleverne efter hvert udsagn og deres stillingtagen,

hvorfor de har valgt at stå, hvor de står? Eller hvorfor de måske stiller sig midt imellem?

6. OBS: Denne øvelse kan også gentages sammen med pigerne, så de kan se og høre hinandens opfattelser og holdninger til udsagnene omkring begge køn

UDSAGN OM PIGER OG DRENGE:

- Drengene har mere forstand på teknik, end piger har
- Drengene er bedre end piger til sport
- Drengene slås mere, end piger gør
- Drengene er stærkere end piger
- Drengene får oftere skylden, end piger gør
- Drengene er mere aggressive, end piger er
- Drengene taler grimmere end piger
- Drengene er mere magtfulde, end piger er
- Drengene er hurtigere til at løse konflikter, end piger er
- Drengene udtrykker sig mere med deres kropssprog end piger
- Drengene siger tingene mere direkte, end piger gør
- Drengene tænker mere på sex, end piger gør
- Drengene og piger kan godt være venner
- Flere drenge end piger ser porno
- Piger er bedre end drenge til at mærke og være bevidste om deres følelser
- Piger er bedre end drenge til at vise deres følelser
- Piger er bedre end drenge til at snakke om følelser
- Piger er bedre end drenge til at opføre sig ordentligt
- Piger er mere empatiske, end drenge er
- Piger har bedre smag, end drenge har
- Piger går mere op i deres udseende end drenge
- Piger snakker mere end drenge
- Piger er mere nærtagende, end drenge er
- Piger græder mere, end drenge gør
- Piger undgår oftere konfrontation, end drenge gør
- Piger er mere komplicerede, end drenge er
- Piger er mindre modige, end drenge er
- Piger er mere sippede, end drenge er

- Både piger og drenge kan være krænkerer
- Lyserød er en pigefarve
- Forskellige køn i en klasse er en styrke for fællesskabet
- Dit køn har betydning for din identitetsfølelse
- De sociale medier, fx Facebook, har indflydelse på sproget og tonen mellem drenge og piger

ØVELSE 6: MAND-TIL-MAND-SNAKKEN

1. Denne øvelse er tænkt således, at du som underviser sætter eleverne i gang med øvelsen, men derefter lader dem være alene i rummet, så de får mulighed for at få en fortrolig og måske mere ærlig snak mand til mand uden voksenindblanding
2. Udvælg 5-7 af spørgsmålene nedenfor, som du finder relevante for drengene i din klasse – alt efter hvilket niveau de er på, og hvilke perspektiver af emnet, I finder mest oplagte at tage fat i
3. Bed derefter dine elever om at sidde hver for sig og besvare spørgsmålene
4. Bed dem herefter om først at gå sammen to og to og dele deres besvarelser med hinanden og dernæst at sætte sig sammen i en rundkreds og dele deres besvarelser med hinanden i plenum uden din tilstedeværelse som underviser
5. Lad til sidst eleverne dele det med dig, som de har lyst til at fortælle fra deres oplevelse. Hvilke diskussioner kom i spil i relation til spørgsmålene? Hvad giver det dem, at de får lov til at kunne tale sammen uden en underviser i rummet? Og at de kun er drenge i rummet ift. den indbyrdes snak og energi?

SPØRGSMÅL TIL DRENGENE

- Hvad tænker du, det vil sige at være en dreng?
- Hvad synes du er godt ved at være en dreng? Hvad er dårligt?
- Hvilke maskuline træk finder du hos dig selv? Hvad gør dig til en dreng?
- Hvad synes du er godt ved piger?
- Hvordan er din drømmepige? Hvordan skal hun være? Hvad skal hun interessere sig for? Hvordan skal hun se ud? Hvad er en "rigtig" kvinde i dine øjne?

- Kan du nævne et feminint træk hos dig selv?
- Tænk på dengang, du var otte år og nævn et eksempel på hhv. en pige- og en drengeleg. Hvorfor er de lege specielt piget og/ eller drenget?
- Hvornår tænker du, at man er en mand og ikke længere en dreng?
- Er der noget fra din far, som du gerne vil tage med dig videre ind i dit voksenliv? Hvorfor? Er der noget ved din far, som du ikke bryder dig om? Hvorfor?
- Nævn en mand, som kan være et forbillede for dig
- Giv et eksempel på, hvad man taler om, sådan "mand til mand"
- Hvad synes du er mandeagtigt at sige og gøre?
- Hvis det ikke havde nogen konsekvenser, hvad har du så lyst til at sige ærligt til de andre drenge i klassen?
- Hvis du er ked af det, hvem kan du så tale med om det?
- Hvad kunne du fortælle en anden dreng, som du ikke ville sige til en pige?
- Nævn et eksempel på noget drenge gør, **når de er sammen, som du tror**, piger ikke gør.
- Synes du, der findes noget bestemt "drenge musik"? Hvilket og hvorfor er det specielt drenget?
- Snakker du om porno med dine venner?
- Tænker du, at porno er ligesom sex i virkeligheden?
- Provokerer forestillingen "Mand til mand" dig ift. dit køn?
- Hvad tænker du om #MeToo-debatten?
- Hvis du skulle give et godt råd til det mandlige køn i #MeToo-debatten, hvad skulle det så være?
- I forestillingen "Mand til mand" siger Peter: *"Det er en stor mulighed, at samfundet er klar til at acceptere, at vi mænd kan vise følelser i højere grad - det er en kæmpe chance for os."* Hvad tænker du, Peter mener med det, når mænd i #MeToo-debatten er blevet stemplet som værende krænkere? Hvilke positive åbninger i samfundet, tænker du, at der ville kunne være for mænd i kølvandet af #MeToo?

Kreativ og kropslig improvisation og fremførelse

ØVELSE 7: SÆTTE SIG SELV I ANDRES STED

1. I forestillingen "Mand til mand" beder Peter og Jesper flere gange publikum om at sætte sig i én af de krænkede pigers sted, og ét af forestillingens budskaber er netop at gøre drengene opmærksomme på i tide at bruge deres empati i udsatte situationer med piger
2. Denne øvelse går derfor ud på, at eleverne på skift skal prøve at sætte sig i en andens sted. Forsøge at spejle sig i den anden og mærke efter, hvad den person måtte føle og tænke i den givne situation
3. Til denne øvelse kan I tage udgangspunkt enten i de tre krænker-historier fra forestillingen (Felix, som har skrevet grimme ting til piger og delt det – Emil, som har filmet en pige mellem benene eller Peter og Jesper, som har lokket en pige med ind i et telt og forulempet hende) eller finde #MeToo-cases på nettet (fx i Politikens timeline med alle deres artikler omhandlende #MeToo: https://politiken.dk/tag/main/_MeToo), som kan danne grundlag for nogle konkrete historier til diskussion i klassen
4. Sæt stolene i klassen op i to rækker over for hinanden ligesom i forestillingen "Mand til mand", så eleverne kan se hinanden i øjnene. Tag to stole og sæt i den ene ende af rækkerne og tildel den ene stol: "Pigens sted" og den anden stol "Drengens sted"
5. Vælg en case, og bed herefter to elever om at sætte sig på de to stole. De to elever på scenen skal nu lave et improviseret dilemmaspil, hvor de skal forsøge at sætte sig i hhv. pigens og drengens sted, dvs. forsøge at leve sig ind i, hvordan de hver især vil tænke og føle i relation til den valgte case. Den fiktive ramme for mødet mellem dem er, at drengen og pigen skal interviewes, hvor de mødes face-to-face for første gang efter hændelsen. De må meget gerne også bringe deres kroppe i spil og bruge hele scenerummet frem for kun at sidde på stolene
6. De andre elever skal agere interviewere, der på skift spørger

ind til dilemmaet. Yderligere kan de på et hvilket som helst tidspunkt sige "FRYS", hvorved de to på scenen standser dilemmaspelet og vedkommende, som har sagt "FRYS", går op og bytter plads med én af de to og indtager den position som enten pigen eller drengen har haft, hvorefter dilemmaspelet forsætter. De to på scenen kan også selv sige "FRYS" og derved bytte plads med den anden

7. Hvis I vælger enten Emils eller Felix' historie fra forestillingen "Mand til mand", kan eleverne på stolene også forsøge at sætte sig i fædrenes sted. Hvad skulle Jesper og Peter have sagt til deres sønner, da de fik at vide, hvad der var sket?
8. Generelt kan I jo selv bestemme, hvis sted eleverne skal sætte sig i, alt efter hvilke perspektiver, I synes kunne være spændende at lægge ned over casen. Det kan også være ud fra hverdagsdilemmaer i klassen, som eleverne selv kender til eller har hørt om

ØVELSE 8: FREMTIDENS DRENGE

1. Denne øvelse kan laves både før og efter, I har set forestillingen
2. "Vis nutiden": Bed eleverne om at gå sammen to og to og lave et lille improvisationsspil om, hvordan de mener, at drenge typisk agerer og taler om problemer i dag. Spillestilen må gerne være karikeret
3. "Vis fremtiden": Bed derefter eleverne om i samme grupper at lave et lille improvisationsspil om, hvordan de tror, drenge vil tale om problemer i fremtiden. Her må spillestilen også gerne være karikeret
4. Tag derefter en snak med eleverne om, hvorved de to spil adskiller sig fra hinanden? Hvorfor og hvornår grines der? Hvad kan den karikerede spillestil bruges til for at præsentere et alvorligt emne? Hvilke af de to "snakke" er sværest at forestille sig? Kommer den fremtid mon nogensinde? Hvorfor/hvorfor ikke?

ØVELSE 9: KOM SÅ DRENGE!

1. Denne øvelse kan laves både før og efter, I har set forestillingen
2. Eleverne skal hver især skrive et lille foredrag om at være dreng i dag
3. Arbejdsspørgsmål til drengene: *Hvis du skulle holde et foredrag om det at være dreng, hvad vil du så fortælle? Og hvordan vil du præsentere det for et drengepublikum?*
4. Hvis I har set forestillingen, så bed dine elever om at tænke på Jesper og Peter ift. deres to vidt forskellige tilgange til foredraget "Kom så drenge!" ift. deres brug af retorik, kropssprog, tone, humor kontra hårdtslående argumenter, personlige erfaringer kontra fakta/statistikker. Hvornår er hvilken strategi den bedste at bruge?
5. Sæt eleverne sammen to og to og bed dem bygge deres foredrag op sammen ud fra det, de hver især har skrevet. De skal ligesom Peter og Jesper diskutere, hvad de skal have med, og hvordan de skal præsentere det for de andre drenge i klassen
6. Lav til sidst en præsentation af foredragene for hinanden i klassen og lad de andre komme med feedback bagefter

Inspiration til temaet om drenge- og manderoller i et #MeToo-perspektiv

Kære underviser

Teamet om manderoller i forbindelse med #MeToo-debatten er stadig et højaktuelt debatteret emne i medierne. Hvis du ønsker at blive klogere på temaet eller at udvide temaet sammen med dine elever, finder du herunder en inspirationsliste med diverse bøger, dokumentarer, film, artikler, radioudsendelser mm., som alle belyser emnet fra forskellige synsvinkler.

- Artikel med udsnit fra Skolebørnsundersøgelsen 2018 fra Statens Institut for Folkesundhed med fokus på de 15-åriges liv: <https://politiken.dk/forbrugogliv/art7134132/S%C3%A5-mange-p%C3%A5-15-%C3%A5r-har-dyrket-sex-dropper-morgenmad-er-stive-ryger-og-er-nerv%C3%B8se>
- Politikens 2019-sommerserie med fokus på maskulinitet og nye manderoller: <https://politiken.dk/tag/main/Manden>
- Politikens timeline med alle deres artikler omhandlende #MeToo fra d. 06.10.17 til d. 29.08.19: https://politiken.dk/tag/main/_MeToo
- Læs om og se videoer fra "Vi Unges" *Drengepanel* og bliv klogere på – Hvorfor drenge aldrig taler om følelser – Hvorfor det er fedt at være dreng – Hvad drenge synes om drengepiger – Hvad piger ikke ved om drenge. Gå på opdagelse i drengenes tanker [her](#).
- Bog: *Mænd der krænker kvinder - refleksioner i kølvandet på #MeToo* af Kenneth Reinicke (2018): Med udgangspunkt i de krænkelserberetninger, der er kommet til udtryk i den danske debat om sexchikane, forsøger bogen med fokus på mandens rolle at skabe en dybere forståelse for, hvorfor sexchikane forekommer, og hvordan vi som samfund kan bekæmpe fænomenet. NB: Henvender sig til læreren

- Bog: *Drenge og mænd i krise? Perspektiver og indsatsområder* af Kenneth Reinicke (2012): Bogen synliggør de problematiske sider af et drenge- og mandeliv i dagens samfund. Bogen præsenterer læseren for en vifte af kønsspecifikke problematikker, der knytter sig til udsatte, sårbare og kriseramte mænd og drenges liv og redegør for de kulturelt og samfundsmæssige betingede kønsnormer, som har betydning for, hvordan drenge og mænd tænker og handler. NB: Henvender sig til læreren
- Radiobogklub: *Manderegler* med Emma Holten og Anders Haahr, der diskuterer selvhjælpsbogen og mandebiblen, *12 regler for livet*, af den canadiske psykolog Jordan B. Peterson: <https://www.dr.dk/radio/p1/manderegler> (2019)
- Norsk dokumentarserie om køn: *Hjernevask* <https://reelligestilling.dk/hjernevask-norsk-dokumentarserie-i-syv-afsnit-om-koen/> (2010)
- Norsk film *Mod naturen* (2014) www.filmstriben.dk: Vi er med inde i hovedet på Martin, som er på weekendtur i de norske fjelde. Vi hører alt, hvad han tænker. Hans betragtninger om sig selv og andre er totalt ucensurerede og spænder fra det banale til det eksistentielle. *Mod naturen* er en ærlig, morsom og dybt genkendelig film om den moderne mand og det at være menneske
- Græsk film *Chevalier* (2015) www.filmstriben.dk: Seks mænd på en fisketur i det ægæiske hav beslutter at lege en særlig leg. Under legen skal der tages blodprøver og synges karaoke, slås på tæven og grædes salte tårer uden grænser for nederdrægtighederne eller det maskuline hykleri. Ved rejsens ende, vil kun én mand kunne kalde sig Chevalier - den bedste mand. Menneskets adfærd sættes under lup, og det bliver forrygende underholdende og bidende ondt.

TIL PIGERNE

Åbne op for temaet: Pige- og kvinderoller i et #MeToo-perspektiv
ØVELSE 1: HVAD ER EN KVINDE?

1. Denne øvelse kan laves både før og efter, I har set forestillingen. Det kan være en god idé at fortælle eleverne, at der ikke findes ét rigtigt svar på denne øvelse
2. Bed dine elever om at se på billederne af de fem forskellige kvinder herunder. Hvad er deres helt umiddelbare tanker og reaktioner?

3. Tag herefter en snak med dine elever om, hvad de mener kendetegner en kvinde? Hvad er feminint i deres øjne?
4. Lad dem skrive, tegne eller finde billeder på nettet, der illustrerer, hvad de tænker er feminint og billedet på en kvinde
5. Bed dem til sidst præsentere deres kvindebilleder for hinanden

ØVELSE 2.1: KVINDE-KLICHÉER

1. Denne øvelse kan fungere som afsæt for en diskussion omhandlende de kvindesyn og -problematikker, der er fra både samfundets og pigernes egne sider, hvilket kan være med til at sætte et bestemt mærkat på pigenkønnet, som kan være svære at bryde med
2. Tag en indledende snak med dine elever omkring kvinderollens udvikling: Hvilke forestillinger har eleverne selv om, hvad det vil sige at være en kvinde? Hvilken kvinde er/var deres farmor/mormor? Hvilken kvinde er deres mor? Og hvad for en kvinde, vil de gerne selv være?
3. Hvilke klassiske tidsepoker med typiske kvinderoller og dertilhørende kendetegn kender de til? Hvilke udsagn, klichéer og fordomme kan de trække frem ift. kvinderollerne før i tiden og nu?

ØVELSE 2.2: PIGERNE MOD DRENGENE

1. Inddel lokalet i en gradueret skala med faktoren "enig" og "uenig" i hver sin ende
2. Dine elever skal nu hver især vælge om, hvor meget eller hvor lidt de er enige eller uenige ift. de udsagn, som du læser højt fra listen nedenfor. Udsagnene består af forskellige holdninger med fordomme og klicheer om det at være en pige i sammenligning med drenge
3. Alt efter hvad deres holdning til udsagnet er, skal de alle placere sig fysisk et sted på linjen imellem de to yderpoler i rummet
4. Diskutér med eleverne efter hvert udsagn og deres stillingtagen, hvorfor de har valgt at stå, hvor de står? Eller hvorfor de måske stiller sig midt imellem?
5. OBS: Denne øvelse kan også gentages sammen med drengene,

så de kan se og høre hinandens opfattelser og holdninger til udsagnene omkring begge køn

UDSAGN OM PIGER OG DRENGE:

- Piger er bedre end drenge til at mærke og være bevidst om deres følelser
- Piger er bedre end drenge til at vise deres følelser
- Piger er bedre end drenge til at snakke om følelser
- Piger er bedre end drenge til at opføre sig ordentligt
- Piger er mere empatiske, end drenge er
- Piger har bedre smag, end drenge har
- Piger går mere op i deres udseende end drenge
- Piger snakker mere end drenge
- Piger er mere nærtagende, end drenge er
- Piger græder mere, end drenge gør
- Piger undgår oftere konfrontation, end drenge gør
- Piger er mere komplicerede, end drenge er
- Piger er mindre modige, end drenge er
- Piger er mere sippede, end drenge er
- Drenge har mere forstand på teknik, end piger har
- Drenge er bedre end piger til sport
- Drenge slås mere, end piger gør
- Drenge er stærkere end piger
- Drenge får oftere skylden, end piger gør
- Drenge er mere aggressive, end piger er
- Drenge taler grimmere end piger
- Drenge er mere magtfulde, end piger er
- Drenge er hurtigere til at løse konflikter, end piger er
- Drenge udtrykker sig mere med deres kropssprog end piger
- Drenge siger tingene mere direkte, end piger gør
- Drenge tænker mere på sex, end piger gør
- Drenge og piger kan godt være venner
- Flere drenge end piger ser porno
- Både piger og drenge kan være krænkere
- Lysrød er en pigefarve
- Forskellige køn i en klasse er en styrke for fællesskabet

- Dit køn har betydning for din identitetsfølelse
- De sociale medier, fx Facebook, har indflydelse på sproget og tonen mellem drenge og piger

ØVELSE 3: PIGE-TIL-PIGE-SNAKKEN

1. Denne øvelse er tænkt således, at du som underviser sætter eleverne i gang med øvelsen, men derefter lader dem være alene i rummet, så de får mulighed for at få en fortrolig og måske mere ærlig pigesnak uden voksenindblanding
2. Udvælg 5-7 af spørgsmålene nedenfor, som du finder relevante for pigerne i din klasse – alt efter hvilket niveau de er på, og hvilke perspektiver af emnet, I finder mest oplagte at tage fat i
3. Bed derefter dine elever om at sidde hver for sig og besvare spørgsmålene
4. Bed dem herefter om først at gå sammen to og to og dele deres besvarelser med hinanden og dernæst sætte sig sammen i en rundkreds og dele deres besvarelser med hinanden i plenum uden din tilstedeværelse som underviser
5. Lad til sidst eleverne dele det med dig, som de har lyst til at fortælle fra deres oplevelse. Hvilke diskussioner kom i spil i relation til spørgsmålene? Hvad giver det dem, at de får lov til at kunne tale sammen uden en underviser i rummet? Og at de kun er piger i rummet ift. den indbyrdes snak og energi?

SPØRGSMÅL TIL PIGERNE

- Hvad tænker du, det vil sige at være en pige?
- Hvad synes du er godt ved at være en pige? Hvad er dårligt?
- Hvilke feminine træk finder du hos dig selv? Hvad gør dig til en pige?
- Hvad synes du er godt ved drenge?
- Hvordan er din drømmefyr? Hvordan skal han være? Hvad skal han interessere sig for? Hvordan skal han se ud? Hvad er en "rigtig" mand i dine øjne?
- Kan du nævne et maskulint træk hos dig selv?
- Tænk på dengang, du var otte år og nævn et eksempel på hhv.

en pige- og en drengelæg. Hvorfor er de lege specielt piget og/ eller drenget?

- Hvornår tænker du, at man er en kvinde og ikke længere en pige?
- Er der noget fra din mor, som du gerne vil tage med dig videre ind i dit voksenliv? Hvorfor? Er der noget ved din mor, som du ikke bryder dig om? Hvorfor?
- Nævn en kvinde, som kan være et forbillede for dig
- Hvad mener du, at piger taler med hinanden om?
- Hvad synes du er pigeagtigt at sige og gøre?
- Hvis det ikke havde nogen konsekvenser, hvad har du så lyst til at sige ærligt til de andre piger i klassen?
- Hvis du er ked af det, hvem kan du så tale med om det?
- Hvad kunne du fortælle en anden pige, som du ikke ville sige til en dreng?
- Hvad synes du, piger ikke kan snakke om, når der er drenge til stede?
- Nævn et eksempel på noget piger gør, når de er sammen, som du tror, drenge ikke gør
- Snakker du om porno med dine veninder?
- Tænker du, at porno er ligesom sex i virkeligheden?
- Hvad tænker du om #MeToo-debatten?
- Hvis du skulle give et godt råd til det kvindelige køn i #MeToo-debatten, hvad skulle det så være?
- Synes du, der findes noget bestemt "pigemusik"? Hvilket og hvorfor er det specielt piget?
- Hvad kan du lide ved din egen krop? Hvorfor?
- Hvad kan du mindst lide ved din egen krop? Hvorfor?
- Er du tilfreds med din krop og dit udseende?
- Bruger du make-up? Og i så fald for hvis skyld?

Kreativ og kropslig improvisation og fremførelse

ØVELSE 4: SÆTTE SIG SELV I ANDRES STED

1. Set i lyset af #MeToo-debatten, er det utrolig vigtigt, at pigerne/kvinderne bliver bevidste om deres adfærd overfor drengene/mændene, at de mærker sig selv og deres følelser og dermed kan være tydelige i deres udmeldinger, enten verbalt eller med kropssproget, ift. hvornår de har eller ikke har lyst - og så tro på, at det altid er okay at sige fra
2. Som en hjælp til at undgå at føle sig krænket, er det vigtigt, at man som pige/kvinde kan sætte sig i drengens/mandens sted for at kunne foregribe situationen. Denne øvelse går derfor ud på, at eleverne på skift skal prøve at sætte sig i en andens sted og forsøge at spejle sig i den anden og mærke efter, hvad den person måtte føle og tænke i den givne situation
3. Til denne øvelse kan I finde #MeToo-cases på nettet (fx i Politikens timeline med alle deres artikler omhandlende #MeToo: https://politiken.dk/tag/main/_MeToo), som kan danne grundlag for nogle konkrete historier til dilemmaspil og diskussion i klassen eller arbejde med historier, som eleverne selv kender til eller har hørt om
4. Sæt stolene i klassen op i to rækker over for hinanden, så publikum sidder og ser hinanden i øjnene. Tag to stole og sæt i den ene ende af rækkerne og tildel den ene stol, "Pigens sted", og den anden stol, "Drengens sted".
5. Vælg en #MeToo-case og bed herefter to elever om at sætte sig på de to stole. De to elever på scenen skal nu lave et improviseret dilemmaspil, hvor de skal forsøge at sætte sig i hhv. pigens og drengens sted, dvs. forsøge at leve sig ind i, hvordan de hver især ville tænke og føle i relation til den valgte case. Den fiktive ramme for mødet mellem dem er, at drengen og pigens skal interviewes, hvor de mødes face-to-face for første gang efter hændelsen. De må meget gerne også bringe deres kroppe i spil og bruge hele scenerummet frem for kun at sidde på stolene
6. De andre elever skal agere interviewere, der på skift spørger ind til dilemmaet. Yderligere kan de på et hvilket som helst tids-

punkt sige "FRYS", hvorved de to på scenen standser dilemma-spillet, hvorefter vedkommende, som har sagt "FRYS", går op og bytter plads med én af de to og indtager derefter den position som enten pigen eller drengen har haft, hvorefter dilemmaspillets forsætter. De to på scenen kan også selv sige "FRYS" og derved bytte plads med den anden

7. Generelt kan I jo selv bestemme, hvis sted eleverne skal sætte sig i, alt efter hvilke perspektiver, I synes kunne være spændende at lægge ned over casen. Fx drengens eller pigens forældre

ØVELSE 5: FREMTIDENS PIGER

1. "Vis nutiden": Bed eleverne om at gå sammen to og to for at lave et lille improvisationsspil om, hvordan de mener, at piger typisk agerer og taler om problemer i dag. Spillestilen må gerne være karikeret
2. "Vis fremtiden": Bed derefter eleverne om i samme grupper at lave et lille improvisationsspil om, hvordan de tror, piger vil tale om problemer i fremtiden. Her må spillestilen også gerne være karikeret
3. Tag derefter en snak med eleverne om, hvordan de to spil adskiller sig fra hinanden? Hvorfor og hvornår grines der? Hvad kan den karikerede spillestil bruges til for at præsentere et alvorligt emne? Hvilke af de to "snakke" er sværest at forestille sig? Kommer den fremtid mon nogensinde? Hvorfor/hvorfor ikke?

ØVELSE 6: PIGE KEND DIG SELV

1. Bed dine elever om hver især at skrive et lille foredrag om at være pige i dag
2. Arbejdsspørgsmål til pigerne: *Hvis du skulle holde et foredrag om det at være pige, hvad vil du så fortælle? Og hvordan vil du præsentere det for et pigepublikum?*
3. Bed eleverne om at tænke over deres tilgang til foredraget ift. deres brug af retorik, kropssprog, tone, humor kontra hårdtslående argumenter, personlige erfaringer kontra fakta/statistikker. Hvornår er hvilken strategi den bedste at bruge?

4. Sæt derefter eleverne sammen to og to og bed dem bygge deres foredrag sammen ud fra det, de hver især har skrevet. De skal diskutere, hvad de skal have med, og hvordan de skal præsentere det for de andre piger i klassen
5. Lav til sidst en præsentation af foredragene for hinanden i klassen og lad de andre komme med feedback bagefter

Hvad kan pigerne lave, når drengene ser teater på ZeBU?

... også tage i teatret og se:

- *VOKSEN* af Teater ZeBU: Jenny har mødt en flot mand, der hedder Rex, og nu vil hun være voksen og hedde Jennifer. Hun beslutter sig for at flytte hjemmefra og aldrig mere vende hjem igen. Men hvad vil det sige at være voksen? Tre narre fortæller historien om Jenny, som var det et moderne eventyr af Brødrene Grimm – med skæv humor, sarkasme, rørende realisme og fri leg med teatrets virkemidler
- *Generation Krop* af den kvindelige performancegruppe Kalder på Venus: En forestilling der konfronterer den selvkritik, skønheds-idealiser og negative tankestrømme, som piger bryder deres hjerner med. Hvad tænker du om din krop? Og hvad tænker din krop om dig? Gennem personlige fortællinger undersøger tre kvinder på scenen kvindekroppen med hudløs ærlighed
- *Til sidste fjer* af Teater Mikado: En forestilling om to veninder, der husker tilbage på en tid, hvor pigebanden var det vigtigste. Gennem gode minder og oplevelser genfortæller Vera og Louise historien om det frie liv på gaden og de ubrydelige bånd, der opstod i deres lille pigeflok. Men de fortrængte minder afslører, at det unge, rodløse liv er knap så lykkeligt, som først antaget
- *Fucking Åmål* af Hils Din Mor og Teater Vestvolden: En forestilling om den første kærlighed, om at finde sig selv og turde stå ved, hvem man er. Agnes og Elin, to vidt forskellige piger, bor i Åmål, hvor der ikke sker en skid. Agnes har ingen venner og er håbløst forelsket i Elin - skolens mest eftertragtede pige, men hun tør ikke sige det til nogen, fordi hun er bange for at blive mobbet. Da deres veje endelig krydses, går det op for dem, at de har en hel del til fælles og en uventet rejse begynder
- *Ligeværd* af Teatergrad og Det Flydende Teater: Louise slår øjnene op i 1815. Piger og kvinder regnes ikke for noget. Kongen bestemmer med få mænd ved sin side. Sådan bliver det ikke

ved med at være – og det er Louise med til at ændre.

En lærerig og interaktiv rejse i grevinde Danners liv. En rejse i tid, i politik og en ind i en stærk kvindes liv, følelser og tanker. En kvinde der kæmper for andre kvinder, for børn, for fattige – for at alle skal have det godt og være lige.

- *Hva' tror du selv?* af Teateriet Apropos: Vi møder 13-årige Ella, som snart skal konfirmeres, og hvis forældre for nyligt er blevet skilt. Ella bliver venner med den nye pige i klassen, Sofia, men da klassens populære pige, Charlotte, beslutter sig for, at hun ikke kan lide Sofia, så bliver Ella sat på prøve. En modig og anderledes interaktiv forestilling, der tør gå helt tæt. Den giver ikke alle svarene, men stiller hellere spørgsmålene
- *I skovens dybe, stille ro* af Teatret Fair Play: Forestillingen tager livtag med en ung piges tanker om døden – og om at tage sit eget liv. Selvmord er stadig et stort tabu i vores samfund, selv om ca. 7 % af de 15-årige drenge og 18 % af de 15-årige piger har tanker om selvmord eller selvskade. En ungdomsforestilling med en ærlig håndtering af sårbare unge og deres tanker
- *Bustin Jieber har brug for en pause* af Teater Døgdi: Forestillingen handler om præstationskultur og om at have brug for en pause. Caroline og Fanny fra fanklubben Den Officielle Danske Klub for Justin Drew Biebers Ve og Vel på Sjælland og Øerne vil lave en tributekoncert for Justin Bieber, som skal overgå alt, hvad nogen fangruppe nogensinde har lavet. For hvis man gerne vil frem her i verden, må man arbejde hårdt

OBS: Læs mere om forestillingerne og bestil billetter [her](#)

Se serie eller dokumentar

- Vi Unges fiktionsserie i to sæsoner *Første gang* (2017) om fire piger på en efterskole, der oplever de første gange, mange oplever i teenageårene: Den første kæreste, et hårdt break-up, tætte venskaber, at få overskredet sine grænser og meget mere. Serien kan ses her på: [Vi Unges Youtube-kanal](#)
- Dokumentarserie i fem dele *Pigeværelset* (2012): Shanne på 13 og Emma på 12 er veninder. De gik i klasse sammen, indtil Emma flyttede klasse. Shanne fik en ny veninde, Jasmin, men nu flytter hun også! Livet som teenager er fyldt med udfordringer, især når det handler om veninder. Serien åbner døren ind til pigeværelset, det fortrolige rum, hvor følelserne vendes og drejes. Det er hårdt, og det er sjovt, og det er for piger
- Dokumentar *Kvindeliv* (2004): Vi følger tre enlige mødre i et socialt boligbyggeri i en forstad til Århus. Tre kvinder, der af lyst såvel som nød, lever et liv (næsten) uden mænd. Instruktøren udfordrer danske fordomme om enlige mødre ved at tegne et portræt af tre selvstændige kvinder, der ikke har drømt om tilværelsen som enlig mor, men alligevel sætter pris på den frihed og selvstændighed, de har
- Dokumentar *Vejnen er lang: Om kvindebevægelsens historie* (2016): I 2015 var det 100 år siden, danske kvinder opnåede stemmeret. Inspireret af datoen stiller filmen skarpt på kvindebevægelserne i Danmark fra blåstrømper og rødstrømper til queer-feminister og nutidens unge kvinder og mænd. Der løber en rød tråd mellem det 19. og det 20. århundredes to store kvindebevægelser.

Dokumentarerne kan ses på www.filmstriben.dk

Research og læs mere om emnet: Pige-, kvinderoller og #MeToo

- Artikel med udsnit fra Skolebørnsundersøgelsen 2018 fra Sta-

tens Institut for Folkesundhed med fokus på de 15-åriges liv:
<https://politiken.dk/forbrugogliv/art7134132/S%C3%A5-mange-p%C3%A5-15-%C3%A5r-har-dyrket-sex-dropper-morgenmad-er-stive-ryger-og-er-nerv%C3%B8se>

- Politikens timeline med alle deres artikler omhandlende #MeToo fra d. 06.10.17 til d. 29.08.19: https://politiken.dk/tag/main/_MeToo
- Norsk dokumentarserie om køn: *Hjernevask* <https://reelligestilling.dk/hjernevask-norsk-dokumentarserie-i-syv-afsnit-om-koen/> (2010)

Om Teater ZeBUs undervisningstilbud

ZeBU er både et stationært teater med scene på Amager Kulturpunkt i København og et turnerende teater, der kommer rundt i hele Danmark og det meste af verden. Vi producerer og viser forestillinger for børn og unge. ZeBU er også navnet på den pukkelryggede okse, der i Indien er så hellig, at den går frit rundt i gaderne, og alle stopper for den i trafikken. Ikke mindst er ZeBU en kreativ forkortelse for 'Scenekunst for børn og unge'.

ZeBU har i mange år været et af landets førende teatre for børn og unge, og vidste du, at vi har en skoleafdeling, ZIU (Zenekunst i undervisningen), hvor du kan finde inspiration til, hvordan du som lærer kan integrere vores forestillinger i din undervisning?

Kontakt os og hør mere om:

Teaterforestillinger for netop dine elever, bearbejdning af en forestilling, teaterworkshops, samarbejde omkring elevforestillinger, after-talks, træning i nærvær, teaterhistorie, dramapædagogik, æstetiske læreprocesser, visuel refleksion, dramatisk fortolkning, undervisningsmaterialer, partnerskaber, Åben Skole, krop og bevægelse i danskfaget, lærerkurser, teatervalgfag, teaterhold i SFO, performanceforløb og målrettede nyhedsbreve.

Kontakt ZIUs undervisningsansvarlige Sine Sværdborg på sine@zebu.nu eller ring til os på 71 99 88 77

Vi glæder os til at dele poetiske, humoristiske, dybe, skæve, rå, forunderlige og ikke mindst levende teateroplevelser med vores publikum. På gensyn i hele landet!

ZiU:

ZENEKUNST | UNDERVISNINGEN